

“ปุ๋ยสั่งตัด”

หยุดนอมนิที่ดินชาติสุขที่นา

เรื่อง : “ดร.ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์”

มูลนิธิพลังนิเวศและชุมชน

E-mail: prateep.v@pan-group.com

โทร. 08-1306-5373 โทร./แฟกซ์ 0-2689-9500 ต่อ 2203

ข่าวครึกโครมที่ว่า ชาวต่างชาติใช้ “คนไทยหัวใจทาส” เป็นนอมนิ (หุ่นเชิด) กว้านซื้อที่นา เพื่อผลิตข้าวส่งกลับไปยังประเทศของตนเองนั้น จริงหรือเท็จ? คงไม่ทำให้หนี้สินของชาวนาลดลง หรือชาวนาได้ที่นากลับคืน

เพราะยังมี “คนไทยหัวใจไม่พอเพียง” อีกมากมาย ไม่เพียงสูบที่ของเกษตรกร หากลามไปถึงที่ดินสาธารณะทั้งป่า เขา แม่น้ำ ทะเล ที่ริมถนน ที่ริมทางรถไฟ ฯลฯ และในทำนองเดียวกันก็มียกธุรกิจไทยหลายรายใช้ “นอมนิ” เพื่อแย่งชิงที่ดินของเกษตรกรในประเทศเพื่อนบ้านด้วย

ประเทศไทยเป็น “อู่น้ำอู่น้ำ” ส่งออกข้าวและยางพาราเป็นอันดับ 1 ของโลก ชาวนาส่วนมากยังอยู่ในสภาพที่เลี้ยงตัวเองได้ ขณะที่ประเทศสิงคโปร์ (ไม่มีสวนยาง) ร่ำรวยมหาศาลจากการขายยาง

ส่วนชาวนาไทยมีหนี้สินล้นพ้นตัว ต้องขายนาไปใช้หนี้ เรากำลังส่งออก “เลือด และน้ำตาของชาวนา” ใช้หรือไม่? เราจะยังคงรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับ 1 ของโลกได้อย่างไร?

ใน 10 ปีที่ผ่านมา ทุกรัฐบาลมุ่งจัดความยากจนของเกษตรกร ใช้สารพัดนโยบายประชานิยม ซึ่งมักเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ตัวอย่างเช่น โครงการรับจำนำพืชผลทางการเกษตร ทั้งลำไย ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง สรุปลงได้หรือยังว่า งบประมาณที่ใช้ไปถึงมือเกษตรกรเท่าไร?

ข้าว ข้าวโพด และมันสำปะหลัง ก็ลักลอบเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน และอันตรายมากกว่านั้น คือ ข้าวเปลือกที่ทะลักเข้ามามีคุณภาพต่ำ จะทำลายชื่อเสียงคุณภาพข้าวไทยที่สั่งสมมายาวนาน

แม้แต่ “โครงการชุมชนพอเพียง” ที่นำ “ปรัชญาการพัฒนาของในหลวง” มาใช้ เพื่อฝึกฝนให้ชุมชนคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ก็ยังถูกนักการเมืองและข้าราชการชั่วร่วมมือกับพ่อค้าเลวทำลาย

หลังจากจบโครงการต่างๆ รัฐบาลดีเอสไอ ตำรวจ ศาล ฯลฯ ต้องสาละวนตามล้างตามเช็ดการฉ้อราษฎร์บังหลวง มักได้ปลาชีวิตปลาสร้อยมาลงโทษ ซึ่งผู้แพ้นั้นจริงคือคนไทยและประเทศชาติ

ถ้าชาวนามีความภาคภูมิใจ มีความมั่นใจ รู้สึกมั่นคงในอาชีพ ทำนามีกำไร ฟุ้งตนเองได้ ย่อมไม่ขายที่นาอย่างแน่นอน ขณะทีวิทยาลัย-เกษตรฯ คงเต็มไปด้วยลูกหลานของชาวนา แต่ปรากฏว่า ยิ่งพัฒนา ผลลัพธ์กลับตรงกันข้าม ปัญหาอยู่ที่ไหน? จะได้แก้ไขถูกที่ เภาให้ถูกที่คั้น

ตัวอย่างชาวนาผู้นำ 2 ราย นายบุญชู

คุณชูเกียรติ สุพรรณคง

คุณบุญชู สุคนธา และภรรยา

สุคนธา และนายชูเกียรติ สุพรรณคง อายุ 42 ปีเท่ากัน ทั้งคู่เป็นสมาชิกกลุ่มสำนักตะค่าพัฒนา หมู่ 4 ต.สนามคลี อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี ก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2545 เพื่อให้สมาชิกฟุ้งตนเองได้และฟุ้งพากันเอง เริ่มเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งปัจจุบันมีทั้งไร่นาสวนผสมและการผลิตมะม่วงส่งออก

ระหว่างปี 2548-2550 ศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ อัดตะนันท์ และคณะ ได้จัดทำโครงการวิจัย “ปุ๋ยสั่งตัด” สำหรับการปลูกข้าวในเขตชลประทาน จ.สุพรรณบุรี ซึ่งกลุ่มสำนักตะค่าพัฒนาได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการด้วย ทำให้เกษตรกรทั้ง 2 รายดังกล่าวมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี “ปุ๋ยสั่งตัด” ได้เป็นอย่างดี

เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงใช้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยแบบกว้างๆ หรือที่เรียกว่า “การใช้ปุ๋ยแบบเสียโหล” (เสียมีขนาดเดียว) ไม่มีการวิเคราะห์ดิน ต่อมาพัฒนาเป็น “การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน” (เสียมีขนาด เล็ก กลาง ใหญ่) โดยนำค่าวิเคราะห์ เอ็น-พี-เค ในดินขณะนั้นมากำหนดคำแนะนำการใช้ปุ๋ย

“ปุ๋ยสั่งตัด” (เสียมีขนาดพอดีตัว) นำข้อมูลพื้นที่พืช แสง อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน ชูดิน และ เอ็น-พี-เค ในดินในขณะนั้นมา กำหนด คำแนะนำการใช้ปุ๋ยจึงมีความถูกต้องมากกว่า พืชจะแข็งแรง ลดปัญหาโรคและแมลง ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และต้นทุนการผลิตลดลง

ข้อมูลต่อไปนี้แสดงให้เห็นว่า เทคโนโลยี “ปุ๋ยสั่งตัด” ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

ข้าว เพราะต้นข้าวจะแข็งแรงขึ้น ปัญหาโรคและแมลงจึงลดลง ค่าใช้จ่ายในส่วนนั้นย่อมลดลงตามไปด้วย

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลการผลิตข้าวของนายบุญชู สุคนธา ระหว่างปี 2551-2552 จำนวน 3 ครั้ง โดยปลูกข้าว 2 แปลงที่ชูดินแตกต่างกัน แต่ค่าวิเคราะห์ เอ็น-พี-เค ในดินขณะนั้นเท่ากัน คือ ต่ำ-ต่ำ-ต่ำ (ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ)

สรุปได้ว่า ในพื้นที่ 1 ไร่ (ถ่วงน้ำหนักด้วยขนาดของพื้นที่) ได้ผลผลิตข้าว 999 กก. (น้ำหนักสด) ใช้ปุ๋ยเคมี 28 กก. (ปุ๋ยสูตร 16-20-0 10 กก. 46-0-0 9 กก. และ 0-0-60 9 กก.) ค่าปุ๋ยเคมี 525 บาท มีต้นทุนการผลิต 2,972 บาท ขายข้าวเปลือกกิโลกรัมละ 10.99 บาท และได้กำไร 8,007 บาท

ตารางที่ 1 “ปุ๋ยสั่งตัด” กับการผลิตข้าวของนายบุญชู สุคนธา แปลงที่ 1 พื้นที่ 10 ไร่ ชูดินปากท่อ

	4 ส.ค. 51	22 ธ.ค. 51	23 ก.ค. 51	เฉลี่ย
ผลผลิต (กก./ไร่)	1,073	998	909	993
ต้นทุน (บาท/ไร่)	3,234	3,282	2,445	2,987
ราคาขาย (บาท/กก.)	12.29	10.30	10.38	10.99
กำไร (บาท/ไร่)	9,953	6,997	6,990	7,980

แปลงที่ 2 พื้นที่ 7 ไร่ ชูดินเดิมบาง

	7 ส.ค. 51	10 ธ.ค. 51	1 ก.ค. 51	เฉลี่ย
ผลผลิต (กก./ไร่)	1,085	883	1,054	1,007
ต้นทุน (บาท/ไร่)	2,842	2,767	3,284	2,964
ราคาขาย (บาท/กก.)	12.61	9.97	10.38	10.99
กำไร (บาท/ไร่)	10,840	6,036	7,657	8,177

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการผลิตข้าวของนายชูเกียรติ สุพรรณคง ที่เก็บเกี่ยวเมื่อเดือนเมษายน 2552 จำนวน 4 แปลง มีทั้งชูดินสระบุรีและพิมาย และมีค่าวิเคราะห์ เอ็น-พี-เค ในดินขณะนั้นแตกต่างกัน คำแนะนำ “ปุ๋ยสั่งตัด” จึงแตกต่างกัน ทั้งสูตรปุ๋ยและปริมาณปุ๋ย

สรุปได้ว่า ในพื้นที่ 1 ไร่ (ถ่วงน้ำหนักด้วยขนาดของพื้นที่) ได้ผลผลิตข้าว 1,117 กก. (น้ำหนักสด) ใช้ปุ๋ยเคมี 22 กก. ค่าปุ๋ยเคมี 373 บาท มีต้นทุนการผลิต 2,944 บาท ขายข้าวเปลือกกิโลกรัมละ 10.81 บาท และได้กำไร 9,135 บาท

ตารางที่ 2 “ปุ๋ยสั่งตัด” กับการผลิตข้าวของนายชูเกียรติ สุพรรณคง

	แปลงที่ 1	แปลงที่ 2	แปลงที่ 3	แปลงที่ 4	เฉลี่ย
พื้นที่ (ไร่)	5	11	18	25	-
ชุดดิน	สระบุรี	พิมาย	สระบุรี	พิมาย	-
ปุ๋ยเคมี (กก./ไร่)	40	15	27	17	22
ค่าปุ๋ยเคมี (บาท/ไร่)	642	297	453	295	373
ผลผลิต (กก./ไร่)	1,066	1,202	1,050	1,139	1,117
ราคาขาย (บาท/กก.)	10.16	10.39	11.00	11.00	10.81
ต้นทุน (บาท/ไร่)	3,368	2,432	3,166	2,923	2,944
กำไร (บาท/ไร่)	7,462	10,055	8,384	9,606	9,135

ตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ถ้าเป็น “ชาวนามืออาชีพ” การผลิตข้าวในเขตชลประทานภาคกลางจะได้ผลผลิตไร่ละ 1,000 กก. (น้ำหนักสด) ใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถึงร้อยละ 50 เมื่อเปรียบเทียบกับชาวนาทั่วไป มีต้นทุนการผลิตเพียงไร่ละ 3,000 บาท และถ้าขายข้าวเปลือกได้ในราคาเกี่ยวณะ 10,000 บาท จะมีกำไรมากถึงไร่ละ 7,000 บาท

รัฐบาลจึงควรเร่งเสริมสร้างขีดความสามารถเกษตรกรให้เป็น “เกษตรกรมืออาชีพ” เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคทุนนิยมเสรี ซึ่งเป็นยุคทองของคนที่เข้มแข็ง คนอ่อนแอจะอยู่อย่างลำบาก เมื่อเกษตรกรพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองได้ในชุมชน ย่อมช่วยรัฐบาลแก้ปัญหา ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมๆ กัน

แต่ต้องเข้าใจร่วมกันว่า กว่าจะเป็น “เกษตรกรมืออาชีพ” ต้องใช้เวลา ทั้งเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งมั่น มุ่งมั่น อดทน มีความเพียร และที่สำคัญสุดๆ ต้องมี “ความต่อเนื่อง”

กระทรวงเกษตรฯ ต้องจริงจัง ทำงาน คิดดิน ถด “งานวิจัยชิ้นทิ้ง” ถด “การฝึกอบรมไว้ลืม” แต่หันมาใช้ความรู้ในตัว “เกษตรกรมืออาชีพ” (“ครูคิดแผ่นดิน”) เป็น “ตัวตั้ง” แล้ว “ต่อยอด” ด้วยความรู้จากนักวิชาการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง รวมทั้งลดโครงการที่สร้างความหวังลมๆ แล้งๆ เพราะจะ

ยิ่งทำให้เกษตรกรไม่คิดพึ่งตนเอง
ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 10 ปี
(เท่ากับหลักสูตรการศึกษารอบ 2) สำหรับ

สินค้าเกษตรอย่างน้อย 10 ชนิด เช่น 6 พืช (ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด ยางพารา และปาล์มน้ำมัน) 2 ปศุสัตว์ (ไก่ สุกร) และ 2 ประมง (กุ้ง ปลา) เพื่อสร้าง “เกษตรกรมืออาชีพ” เพราะ “คุณภาพ” ของเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความเป็นไปและอนาคตของการเกษตรไทย

แนะนำ “คู่มือสำหรับการเกษตรยุคใหม่ : ธรรมชาติของดินและปุ๋ย”

มูลนิธิพลังนิเวศและชุมชน อาสาจัดพิมพ์ “คู่มือสำหรับการเกษตรยุคใหม่ : ธรรมชาติของดินและปุ๋ย” ที่เขียนโดย ศ.ดร.ทัศนีย์ อุตตะนันท์ และ ดร.ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์ “ฉบับพิเศษ” เพื่อแสดงมุกติจิตในวาระเกษียณอายุราชการของ ศ.ดร.ทัศนีย์ อุตตะนันท์ โดยเพิ่มเติมข้อมูลชุดดินเพื่อให้การใช้ “ปุ๋ยสั่งตัด” สะดวกยิ่งขึ้น รวมทั้งผลการทดลองอ้อยและข้าวในปี 2551-2552 อีกด้วย

รายได้จากการจัดพิมพ์ทั้งหมดไม่หักค่าใช้จ่าย มูลนิธิฯ ขอมอบให้ กองทุน “ปุ๋ยสั่งตัด” เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น มูลนิธิมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อใช้จัดทำ โครงการจัดพิมพ์หนังสือ “ดินและปุ๋ยสำหรับเด็ก” สู่ห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ให้สำเร็จภายในสิ้นปีนี้ ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งในการวางรากฐานพัฒนาภาคเกษตรกรรมของประเทศ

ผู้ที่ต้องการสนับสนุนโครงการฯ สั่งซื้อได้ที่ คุณสุรโชติ ชาลสิทธิ์ โทร. 08-3189-3255 ราคาเล่มละ 100 บาท (ค่าจัดส่งฟรี) หรือถ้าต้องการบริจาคเงินเข้ากองทุนฯ กรุณาติดต่อมูลนิธิมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ที่ โทร. 0-2942-8165 ใบเสร็จสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้

